

Fülöp Júlia

Indulj, Jónás!

Így szólt az Úr igéje Jónáshoz, Amittaj fiához: Indulj, menj Ninivébe, a nagy városba, és prédikálj ott, mert feljutott hozzám gonoszságának híre! El is indult Jónás, de azért, hogy Tarsísba meneküljön az Úr elől. Elment Jáfóba, talált ott egy hajót, amely Tarsísba készült. Kifizette az útiköltséget, és hajóra szállt, hogy a rajta levőkkel Tarsísba menjen az Úr elől. (Jón 1,1-3)

„Monda az Úr Jónásnak: »Kelj fel és menj Ninivébe, kiálts a Város ellen!
Nagy ott a baj, megáradt a gonoszság:
szennyes habjai szent lábamat mossák.«
Szólt, és fölkele Jónás, hogy szaladna,
de nem hová a Mennybeli akarta,
mivel rühellé a prófétaságot,
félt a várostól, sivatagba vágyott,
ahol magány és békesség övezze,
semhogy a feddett népség megkövezze.
Kerülvén azért Jáfó kikötőbe
hajóra szállott, mely elvinné őtet
Tarsis felé, s megadta a hajóbért,
futván az Urat, mint tolvaj a hóhért!”

Kedves Testvéreim!

A mai alkalommal Babits Mihály segítségével fogjuk végigjárni a gyermekkorunk óta jól ismert történetet. Ma ugyanis hiterősítő imahetet zárunk. Az elmúlt napokban a meghívott lelkészek arról beszéltek, hogy mennyire jó békeségben és egyetértésben élni.

Jónás egy mélyen emberi, igencsak szerethető figura. Próféta küldetést kap az Úrtól, aki felszólítja, utazzon Ninivébe, szóljon az ott élőkhez, mert gonoszságuk feljutott az égbe. Jónás azonnal útnak is indul, de nem a kijelölt helyre, hanem ellenkező irányban, az akkor ismert világ végére menekül annak reményében, hogy az a hely kiesik az Úr felségterületéből, és ott elrejtőzhet. A mai

alkalommal történetének öt fontos momentumát, motívumát szeretném megragadni.

Az első: menekülés a próféta előtt.

„Mi közöm nékem a világ bűnéhez?

Az én lelkem csak nyugodalmat éhez.

Az Isten gondja és nem az enyém:

senki bajáért nem felelek én.

Hagyjatok itt megbujni a fenéken!

Ha süllyedünk, jobb itt fulladni nékem.

De ha kitesztek még valahol élve,

tegyetek egy magányos erdőszélre,

hol makkon tengjek és keserű meggyen

békében, s az Isten is elfeledjen!”

Jónás vágya és kérése egyértelmű: az ő lelke „csak nyugodalmat éhez”. Jónás kérésében könnyűszerrel ráismerhetünk a mindenkori emberre, akinek úgy kell a történelmi tragédia, a nagy szerep, mint púp a hátára, aki élni akar, egyszerűen élni, házat építeni, főzni, horgászni, dolgoztatni, aztán otthon megpihenni, de nem hagyják. Nem hagyja a történelem, az örökös válságok sora, vallása, nem hagyja saját emberi mivolta sem, sőt a természet sem hagyja, az univerzum, amely tele van követeléssel. Valaki állandóan azt súgja fülébe, hogy nem elég, többre vagy képes, többre vagy hivatott, még, még, még. Jónás szökése valami általános lapulást jelent a viharok előtt. Hányszor próbáltuk, mennyire értjük ezt. Hogy aztán a menekülő mégis elmegegy prófétának? Hát... el kellett menni.

A második: menekülés Isten előtt.

Jónás azt hiszi, van a világon olyan földrajzi hely, ahova Isten nem lát be, ezért oda igyekszik. Mi már tudjuk, hogy ilyen hely nem létezik, de menekülni mégis gyakran megpróbálunk. Menekülni saját lelkiismeretünk, a belső hang előtt, ami időnként annyira tisztán cseng bennünk, hogy összeszorul a mellkasunk. Mi mégis gondolatban a föld másik végére utazunk, elkalandozunk, lefoglaljuk magunk, csak ne halljuk, ne engedjük szóhoz jutni a bennünk lakozó Istent.

A harmadik: ingó tánc a dicső és az alantas között.

A mi Jónásunk ott csücsül a hal gyomrában, halbűzbe és glóriába mártva. A próféta, aki nemrég Isten választotta volt, most ott ül a hal belsejében, a nyálkás sötétben.

„Egyetemed fenekébe hulltam,
 a világ alsó részeibe szállván,
 ki fenn csücsültem vala koronáján!
 Én aki Jónás voltam, ki vagyok már?
 Ki titkaidat tudtam, mit tudok már?
 Kényedre hány-vet hánykódó vized,
 s nyálkás hus-záraiba zárt a Cet.”

A Jónás történet ilyen hullámzó: egyik pillanatban a lét koronája, aztán a tenger mélye, szabadulása után újbóli felemelkedés, aztán a szégyen, mert az általa megjövendölt pusztulás nem teljesült. Mélység és magasság, a dicső és az alantas gyors és dinamikus váltakozása. Nem nehéz belátnunk, hogy legtöbbször e kettő vékony határvonalán táncolunk mi magunk is.

A negyedik: **érteni is, meg nem is, Istent.**

Ószövetségi családias az, ahogyan Isten Jónással tárgyal, ahogy küldi, inti, bünteti, oktatja. *Beszélg* vele, mint családfő a családtaggal, pásztor a báránnyal. Milyen szép ez, meleg, idilli. Jónás mégis fél, pánikszerűen szedi nyakába a lábát és menekül. Nem tartja hozzá valónak a feladatot, s nem érti, miért pont rá esett a választás. Aztán amikor úgy tűnik, megérti Atyjának akaratát, újra csalódnia kell. Újra összezavarodik, mert végül nem pusztul el Ninivé, neki pedig szégyenkeznie, szenvedni kell. Talán itt tudunk a legkönnyebben azonosulni Jónással, hiszen miközben együtt futunk, együtt könyörgünk vele, időnként értjük, más-kor pedig nem Istent, akinek részei vagyunk, s aki mégis túlmutat rajtunk.

S végül az ötödik: **a csendben végbement csoda.**

Van valami, amiről Jónás nem tud, és ezért háborog. Addig, amíg ő azért bánkódik, hogy Ninive nem pusztul el, ő nem látja az emberek lelkében végbemenő változást, azt, hogy kezd megfoganni mindaz, amire intette őket. Egyszerűbben fogalmazva: munkája, szenvedése, szégyene nem volt hiábavaló. Nem látja, mert elvakítja személyes sérelme.

Menekülés a küldetés és Isten elől, hullámzó tánc a magasság és mélység között, érteni is meg nem is Istent, látni is, meg nem is a csendben történő csodát. Imahetünk zárásaként ezért az öt egyszerű tanulságért kell ezt a történetet felelevenítenünk.

Mert nem erősödhet hitünk, amíg nem látjuk be, hogy gyakran menekülünk a felelősség, a munka elől, amire életünk, családjunk, vallásunk, gyülekezetünk hív. Nem látjuk be, hogy nekünk is prófétai szerepet kell betöltenünk, akár a mindennapi élet szintjén is, elijeszt annak a gondolata, hogy ez a szerep nem

mindig kényelmes, nem mindig kellemes, hanem gyakran nehéz és keserves. Istentől, vallásról, erkölcsről beszélni egy olyan világban, ami egyértelműen eltávolodni látszik mindettől, nem kis megpróbáltatás.

Nem erősödhet hitünk, amíg nem látjuk be, hogy gyakran magunk is arra törekszünk, hogy a lelkiismeretnek hangját elhallgattassuk. A lelkiismeret az, ami mindennek az igazát, szükségszerűségét nagyon is tisztán látja.

Nem erősödhet hitünk, amíg nem látjuk meg Jónásban saját magunk, annak a valóságát, hogy mi is, gyakran a cet gyomrában utazunk. Életünknek nem csak magasságai, hanem bizony mélységei is vannak, de akkor is, ott is, a „halbúzban” is Istennel vagyunk. Még akkor is, ha ennek az állandó változásnak a hullámain nem értjük. Hitünk nem azon dolgok halmaza, amit értelmünkkel fel tudunk fogni, hanem a csendben megtörtént csoda. Annak bizonyossága, hogy bár sokszor nem látjuk földi forgolódásunk értelmét, bár munkánk eredménye olykor kétséges, hitünk látszólag nem terem gyümölcsöt, és életünk nem változik meg gyökeresen, „prófeciánk” valahol mégis csírázni kezd, és Ninive megtér. Mind-ezeket, kedves Testvérem, kedves Jónás, nekem és neked kell hirdetni. Nekem és neked kell megélni, nekünk kell átadni, megértetni, elültetni... Nem menekülhetünk Tarsisba, mert dolgunk van. Prófétálnunk kell. Nekem és neked, mind-annyiunknak. Ámen!